

Jeg lyttede med interesse under spørgetiden i sidste uge og noterede som andre, at statsministeren ikke var udstyret med den store lyst til at gå ind i en mere detaljeret redegørelse omkring nogle af de udestående spørgsmål i Thulesagen. Det kan jeg netop på baggrund af den igangværende DUPI-undersøgelse egentlig godt forstå, men der forestår – fra hvor jeg ser det i hvert fald – nogle mellemregninger, som er uindløste. Jeg tænker på befolkningen i Thule, på de mennesker, der vitterlig blev tvangsforflyttet, og den tvivl, der er vokset inde i mange af os, hvad angår overholdelsen af den danske atompolitik.

Den grønlandske landsstyreformand og statsministeren indgik tidligere i år en aftale, som, hvis de amerikanske myndigheder er velvillige, vil åbne op for en lettere adgang ind og ud af verdens nordligste kommune og dermed give den lokale befolkning en mulighed for en tiltrængt erhvervs- og turismeudvikling. Som det blev udtrykt af borgmesteren i Qaanaaq Kommune, var det en halv løsning, men den bedst mulige aftale i den givne situation.

Landsstyret og Landstinget godkendte aftalen, og i dag kunne det faktisk være interessant at høre, hvorledes forhandlingerne med den amerikanske administration forløber, og hvilket resultat statsministeren forventer fra disse forhandlinger.

Vi nærmer os årsdagen for det famøse møde i Det Udenrigspolitiske Nævn, hvor H.C. Hansen-brevet blev offentliggjort. Siden er der unægtelig sket meget. Den omfattende debat har frembragt et noget mere broget og nuanceret billede af de hændelser, der er knyttet til den danske atompolitik og omstændighederne omkring flytningen af Thulebefolkningen i begyndelsen af 1950'erne.

Helhedsindtrykket af hele sagen er gennem det forløbne år blevet en del grumset, og vi håber alle sammen på, at den undersøgelse, som jeg nævnte tidligere, kan skabe den klarhed, som jeg tror alle her og i hvert fald i Grønland har efterlyst.

Det er også mit håb, at den ventede rapport vil afføde en endelig ansvarsplacering og medføre en berettiget oprejsning for Thulebefolkningen.

Vi er kommet godt fra start med hensyn til tiåret for oprindelige folk. Tiåret blev erklæret af FN i 1993. Jeg vil komme med lidt ros, for Danmark indtager sammen med Grønland den ubestridte førerrolle, hvad angår at skabe resultater af dette tiår.

Med til at skabe et fundament for at sikre oprindelige folks rettigheder på internationalt plan hører naturligvis mange møder og seminarer og konferencer, hvor Danmark sammen med Grønland i et, desværre vil jeg sige, lidt vanskeligt samarbejde med de andre nordiske lande har sat tydelige fingeraftryk i forskellige internationale fora. Det gælder FN, ILO og EU, hvor Grønland, som vi ved, ikke har direkte adgang, men hvor vi i kraft af vores engagement og de erfaringer, vi har fået gennem hjemmestyreordningen, sammen med Danmark har kunnet præge dagsordenen.

Folketinget og regeringen har i et fint samarbejde med os udformet en politisk strategi, som i forhold til andre lande er meget progressiv og aktiv. Det seneste eksempel kan vi se fra møderne i FN's Menneskerettighedskommission, som Danmark for nylig er blevet medlem af. Her blev et godt dansk-grønlandsk samarbejde udmøntet i inddragelsen af rettighedsspørgsmål for indfødte folk i den internationale dagsorden.

Diskussionerne i Genève resulterede i nogle vigtige beslutninger, hvad jeg må betegne som en betydelig milepæl, i betragtning af at oprindelige folks rettigheder har været behandlet – og meget langsomt og uretfærdigt – i en FN-arbejdsgruppe siden 1982. Resultaterne fra Menneskerettighedskommissionen giver et begrundet håb om, at flere medlemslande begynder at tage alvorligt, hvad vi her og i Grønland er enige om, nemlig at de mennesker, vi her taler om, på mange måder danner grundstammen i den internationale dagsorden, primært hvad bæredygtig udvikling angår.

Det er også vigtigt at sige og glæde sig over, hvad der frivilligt bliver lavet for at fremme situationen for de oprindelige folk. Mange organisationer, store og små, her i Danmark og i udlandet, lægger mange kræfter i at få omverdenen gjort opmærksom på ikke alene de problemer, som disse mennesker står over for, men i høj grad også den kulturrigdom og det natursyn, som disse mennesker er eksempler på, og som de industrialiserede lande kan lære meget af.

Det arktiske område og dermed Grønland virker som en slags magnet. Alle har vel hørt om den magnetiske nordpol; det har måske noget med det at gøre. Vores område, det arktiske område, er i hvert fald en slags magnet for forurening fra de store industrielle områder i Europa og i Nordamerika. Dette er gang på gang blevet påvist ved utallige videnskabelige